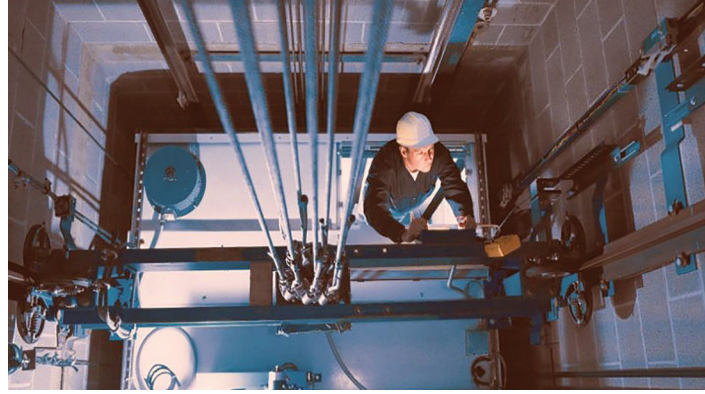

TÜM DÜNYANIN BAŞI SAĞOLSUN*

Mustafa MUMCU - EMO Ankara Şubesi 25. Dönem YK Sayman

mustafamumcuemoankara@gmail.com

Yeryüzü ve kâinat var olduktan milyonlarca yıl sonra tabiat ve canlılar var olmuşlar ve sonrasında tanrı yeryüzünde insan canlısını yaratmış, bu yaratık tabiatıta yaratılan diğer canlılar gibi hiçbir zaman uyum içerisinde yaşamamış, sanki yeryüzünde binlerce yıl yaşayacakmış gibi egoist bir hırsıyla, yeryüzünde gücünün yeteceği, yetmeyeceği her şeyin sahibi olmak uğruna tabiatı, cansız ve canlı olan her şeye zarar vermiştir. Bu yapılan haksızlıklardan sonra tabiat ana sessiz kalmamış ve ne yapmış biliyor musunuz, insan canlısının dünyadaki hırsı uğruna yeryüzündeki ekolojik dengeyi bozduğu için, hediye olarak şu anda yaşadığımız ve daha da kötülerini yaşayacağımız salgınlar, hastalıklar, doğal afetler, heyelanlar, sel baskınları vb. olayları vermiştir. Dünyada, eko yaşam düzeni bitirildiği sürece, Tabiat ananın sürprizleri kaçınılmaz olarak devam edecektir. Gelelim, günümüzde teknolojinin en ileri noktaya geldiği 21. Yüzyıla; Konumuz olan Asansör sektöründe yaklaşık 25 yıldan fazla hizmet vermiş bir sektör paydaşı olarak, bu makalemden üretici, imalatçı, montaj firmaları tarafından piyasaya arz edilen asansörlerden kısaca değinmek istedim. Öncelik olarak, yaşamış olduğum bir olayla başlamak istiyorum konumuza; İlgili Bakanlığın yıllar önce bir daveti üzerine ASO'da bir toplantı düzenlenmişti, toplantıya sektörün duayeni tabir edilen köklü firmalarda davet edilmişti, bende çalıştığım şirketin görevlendirmesi ile toplantıda bulundum. Toplantının konusu KÜMELEŞME idi. Bakanlığın yetkilendirdiği yetkili konuşmacı; Ülkemizde asansör sektöründe marka olunması, Ülke olarak bir dünya markası çıkarmamız gerektiği, firmaların bir araya gelerek gruplar halinde sermayelerini ve güçlerini birleştirerek kümeleşmesi gerektiği gibi konularından bahsediyordu. Toplantının seyri, amacı ve içeriği iyice belli olunca toplantı salonunda fısıl-

daşmalar, sesler kendi aralarında konuşanlar, gülüşenler oldu. Bunu neden anlattığımı söyleyerek devam etmek istiyorum konumuza.

Sektörde daha iyiye gidebilmek için Avrupa norm ve standartlarına ulaşabilmek adına AR-GE çalışmaları ve tasarımlar yaparak kaliteyi her gün yükseltmek için

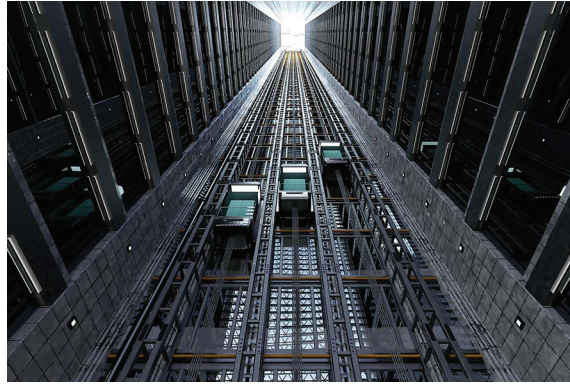
emek harcayan ve yatırım yaparak çalışan üreticiler ile ülke koşullarında dahi kaliteden taviz vermeden ayakta kalma mücadelesi veren azınlıktaki profesyonel montaj firma yetkilileri her türlü saygıyı hak ediyorlar. Ancak ülke koşullarında yetersiz ve eksik deneyimden dolayı her türlü ürüne kalite belgesinin rahatlıkla alınabildiğini, haksız rekabetin yapıldığını, patlayacak bir mayın gibi denetimsizce, yeni yeni firmaların her geçen gün daha da çoğaldığı artık yadsınamaz bir gerçek oldu. Hayatımızın ayrılmaz bir parçası olan ve her gün 24 saat aralıksız çalışarak dikey yolcu taşınması yapan bu hayati öneme sahip sektörün, adeta kan kaybeden ve gittikçe derinleşen sıkıntıları mevcut. Toplantıda Bakanlık Yetkilisinin kümeleşmeden bahsederken neden bu sorunlar ile alakalı iyileştirmeler için bir an evvel aksiyon olarak denetim mekanizmasını çalıştıramadığını; işinin ehli, konusunda uzman, sahada çalışmış mühendislerle ekip kurarak, denetim ve kontrollerin yapılacağından hiç bahsetmemesinden dolayı firma yetkililerinin de konuyu kaynatmasına neden olmuştu. Bir asansörde olağan problem ve arıza, imal edilmiş malzeme gaminin, hileli, ayıplı ve kusurlu ürün kullanılarak kalitesizliği sistem ve senkronizasyon uyumsuzluğu ile alakalıdır. Bunun yanı sıra bir de acemi işini bilmez asansör ustası montör, asansörün montajını yaptığı hizmete sunulan asansör daha da berbat hale gelir ve sürekli arıza yaparak kullanıcıyı mağdur eder. Bir asansörde yoğun olarak çalışan kapılardır, asansörde arızaların yoğunluğu ise yine kapı arızalarıdır,

* Elevator World Turkey Eylül-Ekim 2021 sayısında yayınlanmıştır.

kalitesiz fakat belgesi olduğu için piyasa koşullarında satılan asansör kapıları adeta ölüm saçmaktadır, Örneğini verecek olursak, 09 Ekim 2019 tarihinde Konya'da kız arkadaşını iterek asansör kapısına çarparak ve çarpma sonucunda kapı kızak patenlerinin kanalından çıkmasıyla boşluğa düşerek ölen kadın; 1 Ağustos 2021 tarihinde Tekirdağ'da 40 günlük bebeğin asansörün kapısı açık halde çalışmasıyla ölümü gibi benzer kazalar.. Asansörler neden kapısı açık çalışır! Asansör kapı arızaları sıklaştıkça, bilinçsiz, asansör konusunda yeteri düzeyde eğitim görmemiş ve işin ehemmiyetine varamamış çocuk yaşta çırak düzeyindeki ustalar veyahut kalfalar bilinçsizce arıza yapan kapının emniyet devresini (fiş kontak devresini) iptal eder. Bunun neticesinde köprüler kısa devre olmuş, kapı artık bir ölüm makinası haline gelmiş şekilde giyotin görevi görmektedir. Adeta freni boşalmış bir kamyonu şoförlük yapan mesleğinde tecrübesiz bu kişi ve firmalara ehliyet yani belgelendirme yaparak insan hayatının nasıl teslim edildiği, neden her yıl onlarca, yüzlerce yaralanma ve ölümle karşılaştığımız ülkemizde bu olayları bile bile, göre göre neden yaptırım önlemleri alınmadığı yolunda söyleşi yapan sektör paydaşları ilgili bakanlığın şikayet üzerine para cezası kesmekten başka bir işlem yapmadığından şikayet etmektedir, Para cezası kesmek caydırıcılıktır fakat sektörde hizmet vermeye devam eden ve kaliteyi hiçe sayarak vasat ürünlerle piyasaya arz ettikleri asansörlerle yine can almaya devam edecektir bu firmalar.

Asansör komponentleri her koşulda muayene kuruluşundan kabul görmekte, akabinde denetim mekanizması yılda bir belge yenilenirken işlemektedir. Ürün, belgelendirme aşamasında, gerekli mukavemet testlerinden geçer, deneylerden başarılı olarak yeterliliği sağlayınca piyasaya arz olur. Maalesef test aşamasındaki ürün ile piyasaya satış için sürülen ürün arasında kalite olarak hiçbir benzerlik kriteri yoktur. Asansör gibi hayati önem ve tehlike arz eden bir ürün gamının, Özel Akredite olmuş belgelendirme ve muayene şirketlerinin tekeline teslim edildiği konusu, ülke genelinde kirli paranın insan hayatına karşı bir gelir kazanç sektörü oluşturduğu haline gelmiştir. Yerli firmalarımız her zaman ülkemizde yabancı firmaların varlığından şikâyet ediyor. Şikâyet

ederken aslında gerçek nedenin, yabancı şirketlerin neredeyse pazarlıksız spesifik ve elit işlerde ülkemizde tercih edilme sebeplerinin öncelikli olarak canlı hayatı, ürün kalitesi ve uzun ömürlülük olduğunu da görmezden gelirler. Yerli firmalar, kaliteli işçilik ve birinci sınıf imal edilmiş ürün kullandığında eminim ki dünya markası olan firmalar arasında rekabet gücünü arttıracak ve işte o zaman millileşeceğiz. Günümüz koşullarında, yerli firmaların fazlalığı ve piyasa koşullarında yapılan inşaatların yetersiz ve azlığı, kalitesizliği, haksız rekabeti doğurmakta ve kaliteyi hiçe sayarak bilinçsizce üretim ve montaj yapan firmaların ekmeğine yağ sürmektedir.

Bakanlığın söylediği gibi, dünya markası bir milli firma çıkarmak, yine bu ifadeyi söyleyen bakanlığın elindedir. Hani bir söz vardır ya "kendin söyle kendin inan". Yerli ve milli üretimde kaliteyi arttırmak için asansör montaj firmalarının sayısını, ilgili birimlerce profesyonelce denetimlerin yapılarak ülke standart ve normlarına indirmek gerekiyor, yeteri düzeyde sayı

düşürülebilirse, Üretim ve İmalat sektörünün kalitesi' de artacak ve haksız rekabet ortadan kalkacaktır. Bakanlık asansör konusu ile ilgili, asansör konusunda sektörün içinden gelmiş, asansör kuyularında çalışmış profesyonel deneyimli mühendisler, deneyimli personeller çalıştırmalıdır. Yasaların müsaade ettiği boşluklardan istifade ederek, tehlike çanları çalarak sürekli olarak her geçen gün mantar gibi çoğalan asansör firmaları ve bu firmaların yaşayabilmek ve aç kalmamak için kıran kırana mücadele ve rekabetleri sonucu, kalitesiz montaj, kalitesiz altyapılı, hileli imalat ve kalitesiz bakım servisi hizmetleri ortaya çıkar. Neticede adeta her an patlayacak bir bomba gibi çalışan bu asansörler ölümlü kazalara davetiye çıkarır.

Ülkemizde yaşanan ölümlü olaylardan sonra denetim mekanizması çalışıyor gibi görünse de maalesef çalışmadığı gibi iyileştirilmeye yönelik herhangi bir yolda kat edilemiyor ve kısa bir zaman sonra, ülkemizde her zaman olduğu gibi gündemler değişiyor ve piyasanın kurt tabir edilen simsarları acımasızca, insanların hayati tehlike, yaralanma ve ölümle sonuçlanacak kazalara karşı maruz kalacağını bile bile kalitesiz ve ayıplı imalatları devam etmektedir. Sektör imalatçıları kaliteyi bozarak, birbirini yok etme

pahasına nasıl daha ucuz ve kalitesiz imalat yaparak çok para kazanırız hırsıyla yarış yaptığı bir ortamda her geçen yıl yeni yönetmelik, yeni yasalar çıkmakta ama maalesef denetim mekanizmasının zayıflığı, üretici firmaların, imalatını yaptığı ürüne çok kolay yollardan belgelendirme yaptırarak yasal sorumluluklarını yerine getirdikleri ve piyasaya arz ettikleri sektörlerde bilinmektedir. Ülkemizde Yeterli denetim mekanizması olmadığı için, her yeni açılan firma yöneticisinin mesleki konuda tecrübesi olup olmadığı, mesleki kurslardan ücret karşılığı alınan belgelerle değerlendirilmektedir. Asansör Kapısı Asansör yönetmeliğinde asansör kat ve kabin kapısı, dayanımı ile ilgili son çıkan standart tarifine göre 300N darbe sarkaç testi uygulanmaktadır. Profesyonel kapı üretici firmaları günümüz koşullarında ve istenilen standart ve yönetmeliklere uygun kapı imalatlarını genel hatlarıyla asansör kapısının kapı kasasının genişliğini 120 mm, sac kalınlığını 1,50 mm, Kapı kanadı sac kalınlığını 1,20 mm üretmekte olduklarını ve bu hali ile yönetmelikte atıfta bulunan güvenlik testlerinden geçmekte olduğundan bahsetmektedir. Ayrıca kilit emniyet sistemleri, kapı hareketli mekanizmasında erkek, kapı kapanma sınır noktasında dişi olmak üzere, can güvenliği açısından iki ayrı emniyet sistemi olması gerekliliği olması zorunludur. Fakat bazı üretici firmalar işi fırsata çevirerek, kasa genişliğini 70 mm, kapı kasa ve kanat sac kalınlıklarını 0,80 mm üretmekte ve uygunluk testinden geçirmekte olduğunu söylemektedir. Ayrıca kapı kapanma sınır noktasında mekanik bir anahtar ile kapıya uygunluk belgesi olarak piyasaya arz etmektedir, Bu çelişkili durum, içinden çıkılmaz bir hale dönüşmüş olup kapı imalatlarında oluşan kalitesiz ve zayıf imalat kontrol edilemez bir hale gelmiştir, Standardın tarifindeki eksiklik ve yasal boşluklardan istifade eden üretici firmanın fabrikasında ürün uygunluk testi yapılarak ikili ilişkiler içerisinde belgelendirmeler yapıldığı bilinmektedir.

Ayrıca kapılarda bulunan kilit emniyet sistemleri, kapı hareketli mekanizmasında erkek, kapı kapanma sınır noktasında dişi olmak üzere, can güvenliği açısından iki ayrı emniyet sistemi olması gerekirken, kapı kapanma sınır noktasında mekanik bir anahtar ile kapıya uygunluk belgesi olarak piyasaya arz etmekte bu tür firmalar, güvenlik tehlikesi arz eden bir kapıyı bu hali ile belgelendirme yaptırarak piyasaya arz etmekte. Mantığın ve havsalanın olmadığı tehlikeli bu durumda mekanik olan bu anahtar, tozdan korozyondan vb. etkenlerden etkilenecek herhangi bir sıkışıklık halinde takılı kalarak asansörün kapısı açık bir halde çalışma riskinin çok yüksek olduğu ve

insan hayatı açısından tehlike arz eden bu durumu, çok paralar kazanmak için yasal boşlukları fırsata çeviren üreticilere ilgili Bakanlık acilen yaptırım uygulanması gerekmektedir. Sektörün profesyonel üreticileri, AR-GE çalışmaları ile Avrupa standartlarına uygun üretim yapmak için kendilerini geliştirirken, haksız rekabetle ayıplı ve kusurlu ürün imal ederek piyasaya arz eden ve işi fırsata çevirerek çok paralar kazanmak için insan ve canlı hayatını tehlikeye sokan bu tür fırsatçı üreticilere yaptırım uygulanması ve denetim mekanizmasının arttırılması lazım. Can güvenliği açısından, bu konunun hassasiyeti ile ilgili başvuru noktası ve üretici firmalara yaptırım uygulanması konusu Bakanlığın 130 şikâyet hattıdır. Fakat defalarca telefonda yapılan şikâyetler, gönderilen e-postalara rağmen maalesef üreticiye karşı herhangi bir işlemin yapıldığı da görülmemektedir. Kıssadan hisse dilimin döndüğünce sektörde yıllardır bitmek bilmeyen sıkıntılı konulara birazda olsa değinmek istedim umarım ilgili makamlara bir mesaj olur bu çağrımız. Sektöre emeği geçen ve haksız rekabet ortamında profesyonelce hizmet verme gayreti içerisinde olan meslek paydaşlarına selam olsun.

Tüm insanlığa sağlıklı günler dilerim. Şahsıma Elevator World Turkey dergisinde yazma fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim. Saygılarımla; Mustafa Mumcu, Elektrik Mühendisleri Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi olup Asansör Komisyon Başkanlığı yapmaktadır. Değişik kapsamlı projelerde şantiye deneyimi, malzeme bilgisi, idari, taşeron hak edişleri, saha mühendisliği, şantiye bütçesi yapılmasında yeterli tecrübe ve bilgisi bulunmaktadır. Bu görevleri icra ederken sürekli yüklenici, taşeron, idari ve müşavir firmalarla birebir muhatap olmuştur. Ayrıca firma merkez ofis koordinasyon, planlama, satın alma, maliyet ve fiyat analiz çalışmaları, keşif metraj, şantiyede çalışan personel ve işçilerin yönetilmesi, taşeron sözleşme ve anlaşmaları, yapılan imalatların kalite kontrolü, organizasyonu ve yönlendirilmesi, imalat hak edişlerinin hazırlanması, iş programlarının yapılması, konularında görev almıştır.

